

Glöm inte skyddet vid vågig aktivitet

En surfare i Australien inväntade den perfekta vågen, men råkade sedan missa den. Vid en närbelägen strand kämpar någon för livet i ett försök att simma ur en stark ström. I Japan lever en person under ständig skräck över att någon gång behöva möta kraften från en tsunami. Vågor kan skapa små som stora problem, även hemma i Sverige. Föreställ dig att du står vid strandkanten och kastar macka en vacker sommardag. När du ser dig omkring upplever du att stranden känns mindre än tidigare år. Efter en stunds reflektion kommer du på att det troligen bara är fler människor där än vanligt; varvid tanken snabbt släpper och du går för att köpa en glass istället.

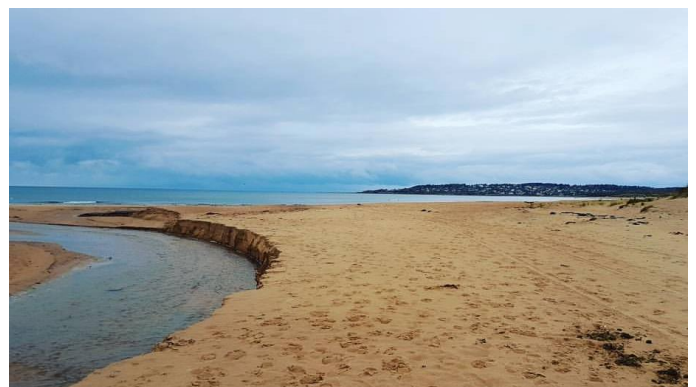
På nyheterna pratas det jämnt och ständigt om klimatförändringar. Visst är det härligt att det blir lite varmare, men under ytan av bieffekterna finns allvarliga konsekvenser. Den globala uppvärmningen medför att isar och glaciärer smälter. Ytterligare sker termisk expansion, vilket innebär en havsvattentemperatur som tar upp en större volym till följd av att det värms upp. Dessa processer resulterar i att den globala havsnivån stiger.



Under den senaste istiden pressade stora inlandsisar ner Sveriges jordskorpa. När isen sedan smälte, lättade trycket och jordskorpan började sakta återgå till sitt ursprungliga läge. Denna egenskap kan liknas med hur materialet gummi reagerar på kompression. Landhöjningen påbörjades i södra Sverige och fortsatte successivt norrut. Idag höjs landet tio gånger mer per år i norra Sverige jämfört med södra. Detta innebär att ju längre upp i Sverige man kommer, desto mer motverkas den stigande havsnivån av landhöjningen.

Det är alltså inte konstigt om det nästan känns som om havet äter upp stranden, för det är faktiskt det som händer på många stränder i Skåne. Detta fenomen kallas för kusterosion och är en naturlig process. Geologiskt material kan transporteras (eroderas) med havets vågor och strömmar. Sand är mycket benäget att erodera i jämförelse med lera och tyngre stenblock. Detta beror på att lerpartiklar hålls samman av starka krafter. I sin tur faller stenblock till botten igen när energin från vågorna eller strömmen avtar. I Skåne sker erosion längs flertal kuster, exempelvis i Ystad och Falsterbo.

Kusterosion innebär inte bara färre solplatser, utan även en potentiell risk för hela samhället. Människor som ägnar sig åt friluftaktiviteter kan råka illa ut vid plötsliga skred, naturområden kan skadas och bostäder förstöras.



I grund och botten går det inte att stoppa kusterosion. Däremot är det i viss mån möjligt att kontrollera vilka samhällsekonomiska konsekvenser som uppstår. Genom att använda erosionskydd kan erosionen begränsas eller förhindras tillfälligt. Det är en temporär lösning, eftersom vind- och strömmingsriktningar kan ändras med tidens gång. Att inte förglömma däremot är att skydden samtidigt kan rädda platser, tillgångar och liv.

Förresten du hade rätt, stranden är mindre. Men är du säker på att där är fler människor - eller är det kanske istället så att havet äter stranden medan du äter din glass?